

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтессорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ В СИСТЕМІ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

УДК 373.3.015.31:172.15]:37.091.12-051

БЕСПЕЧНА АНАСТАСІЯ

студентка філологічного факультету

Науковий керівник: КУЗЬМИНСЬКА Д.М.

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article examines the national and patriotic education of students in the system of work of the class teacher. It is described that in primary school age, there is an understanding of the child's ethnicity. The principles of work on patriotic education of schoolchildren are substantiated. The levels of educational results of patriotic education of schoolchildren are given.

Keywords: directions, education, patriotism, schoolchildren, homeroom teacher.

Одним з пріоритетних напрямків формування базових цінностей на початковому ступені навчання є патріотичне виховання. Важливим для нашого дослідження є аналіз поняття «патріотичне виховання молодших школярів» і пов'язаних з ним понять «патріотичне виховання» і «патріотизм».

Чуттєві сплески і випадкові інциденти залишаються в молодшому віці. Все це пояснюється динамікою уявлень дітей, при появі яких дає можливість переключитися від безпосередньої ситуації, що склалася. Хвилювання, не пов'язані з ситуацією, можуть допомогти школяреві не так критично приймати миттєві труднощі і не надавати їм істотну роль.

Діти молодшого шкільного віку характеризуються серйозними змінами в психологічній області. Їх хвилювання значно посилюється, стаючи глибше і суперечливим. У зв'язку зі зростанням кола емоцій, зміни відчувають і їх сутність. Важливо в такому випадку те, що школяр дізнається про співчуття, починає усвідомлювати, що означає співчувати іншим. Супідрядність мотивів вважається одним з ключових індивідуальних елементів, які формуються в молодший шкільний період. Виникає воно ще в учнів, а далі крок за кроком формується. Мотиви молодшого школяра мають різну силу і значимість. З'являються і нововведення: аргументи, які пов'язані з нормами моралі і результатом успіху. Молодший шкільний проміжок акцентується формуванням персональної мотиваційної концепції школяра [1].

До початку навчання в школі відбувається розвиток самосвідомості. Здійснюється це внаслідок розвитку розумових здібностей і особистості дитини. Самосвідомість – основне новоутворення молодшого школяра. Спочатку школяр навчається робити оцінку впливу інших, а вже після цього

надає оцінку власних вчинків, внутрішнім якостям і вмінням. Здійснюється розуміння часу і себе в часі.

На початку молодшого шкільного віку діти можуть дати оцінку собі в минулому і сформувати власний підхід до майбутнього. Важлива значущість у формуванні самосвідомості дітей відводиться їх самооцінці. Самопізнання ґрунтується на ставленні до нього батьків, з якими він себе ототожнює. Необхідна підтримка батьками дитячої активності, або у дитини може сформуватися невірна оцінка, неправильний вигляд. Молодший школяр, який містить високу самооцінку, має прагнення націлювати себе на високі цілі, яких в більшості ситуацій домагається [2].

У молодшому шкільному віці відбувається розуміння етнічної приналежності дитини. Стрибок у формуванні настільки значний, що діти грамотно встановлюють свою мову і національність. В.С. Мухіна вважає, що в цьому віці дитина орієнтована не тільки у внутрішню сферу, а й на середу суспільну. У віці 7 років дитина стає здатною сприймати іншу людину через призму її національних особливостей. Відчуття національної самосвідомості стає головним придбанням віку.

Важливим є той факт, що в процесі розвитку патріотичних почуттів чуттєве хвилювання молодших школярів робляться більш глибокими і міцними. Діти цього віку в силах продемонструвати турботу про ровесників і близьких. З цієї причини необхідно знайомити дитину з головними сферами суспільного життя, приступати створювати прості патріотичні відчуття. Ці відчуття тільки виникають, однак дуже значимі з метою майбутнього розвитку особистості людини [1].

З точки зору цілісного підходу, особливо значущим вважається підрахунок обставин організації патріотичного виховання. У молодшому

шкільному віці їх застосування повинно регулярно націлюватися на осмислення дітьми навколишнього їх життя, їх навички громадської роботи і здійснювати до розвитку певної системи ідейно-моральних поглядів, їх почергового збагачення, поглиблення.

Розвиток патріотизму, нарівні з розумовим, духовно-моральним, громадянським, фізіологічним, природоохоронним, трудовим навчанням, можливо не тільки знаряддям трудових дисциплін, а й засобами інваріантної частини базисного навчального плану, в руслі якої учасникам навчального процесу сьогодні дають можливість створювати і реалізовувати допоміжні проекти навчання і соціалізації школярів.

Патріотизм як якість особистості передбачає дбайливе ставлення до колективу, сім'ї, праці, людей, які його охоплюють, своїми зобов'язаннями, а найголовніше, його ставлення до Батьківщини.

Значущою формою роботи по формуванню патріотизму робляться різноманітні типи екскурсій, наприклад, такі як: екскурсія на природу; екскурсії, що знайомлять з працею людей; екскурсія по місту (селу); екскурсії в музеї, пов'язані з історією краю, де живемо і т.п.

Чималу роль відіграє також здійснення різних уроків мужності. Для участі в них в заклад початкової освіти запрошують тих, хто служив в «гарячих точках». Класичним методом формування патріотизму стає покладання квітів до монументів героїв війни. Доцільно в закладах початкової освіти здійснювати навчання на теми: створення Державного герба, прапора, слова і музики гімну (таку роботу в доступній формі цілком можна почати в молодших класах).

Патріотичний розвиток молодшого школяра корениться на його любові до малої Батьківщини, до рідного дому, сім'ї, школі, до рідної природи, цивілізованих досягнень народу і поблажливого ставлення до інших народів. Безпосередньо патріотичне виховання може допомогти утворюватися думкам дружби, рівності, взаємної поваги, багатостороннього партнерства і взаємодопомоги народів і націй. Справжній патріот не може не ставитися толерантно до інших цивілізацій. Чим вищий культурний рівень людини, тим дбайливіше належить вона до культури інших народів. Це слід удосконалювати вже з молодшого шкільного віку.

Чималу роль в патріотичному вихованні дітей представляє ознайомлення дітей до патріотичних традицій школи, дотримання яких значно впливає

на розвиток дітей. Це пов'язано з тим, що безпосередньо в молодшому шкільному віці відбувається формування загальнолюдських, моральних цінностей, які фіксуються у дитини і залишаються згодом на все її життя [2].

І безпосередньо діяльність педагога відноситься до залучення дітей патріотичному вихованню, формування громадянської свідомості та вирішення питань виховання дітей в сфері патріотичного розвитку.

У структурі патріотичних почуттів, так само як і в інших індивідуальних якостях, можливо відзначити наступні структурні компоненти: - когнітивний; - емоційно-чуттєвий (погляди, переконання, емоції); - діяльнісний.

Будь-який елемент вельми значущий з метою навчання патріотичних емоцій, безпосередньо з цієї причини слід створювати їх в сукупності.

Для успішної організації процесу патріотичного виховання учнів педагог має вміло поєднувати в єдиному комплексі форми та методи виховання. У цьому слід розуміти, що у різних формах організації діяльності дітей переважає той чи інший метод як засіб впливу. У патріотичному вихованні дієвими можуть бути майже всі способи виховання. Методи виховання представлені групами:

- традиційно прийняті - переконання, вправа, заохочення, примус та приклад;
- інноваційно-діяльнісні (зумовлені впровадженням нових виховних технологій) - моделювання, алгоритмізація, творча інваріантність та ін;
- неформально-міжособистісні (здійснюються через особистісно значимих, авторитетних людей із числа родичів, друзів та близьких);
- тренінгово-ігрові (забезпечують оволодіння індивідуальним та груповим досвідом, а також корекцію поведінки та дій у спеціально заданих умовах) - соціально-психологічні тренінги, ділові ігри;
- рефлексивні (засновані на індивідуальному переживанні, самоаналізі та усвідомленні власної цінності у реальній дійсності) [3].

Патріотично-орієнтованими можуть бути будь-які види діяльності такі як: пізнавальна, трудова, художня, діяльність у спілкуванні, спортивна, ціннісно-орієнтовна, громадська. Головне – це патріотична спрямованість діяльності. Наприклад: підготовка та проведення тижня пам'яті Героя школи; прибирання могил загиблих воїнів; підготовка відзначення Дня школи; організація

допомоги ветеранам у мікрорайоні школи; підготовка проєктів до Дня слов'янської писемності та культури; акція з висадки дерев та благоустрою рідного міста, села та багато іншого. Перелік засобів, які можна використовувати у процесі патріотичного виховання практично необмежений. Це слово, бесіда, збір, фотографії, кінофільми, витвори мистецтва, факти, документи, традиції, література та багато іншого. Заплановані результати у процесі оцінки досягнення запланованих результатів патріотичного виховання повинні використовуватися різноманітні методи та форми, що взаємно доповнюють один одного (стандартизовані письмові та усні роботи, проєкти, практичні роботи, творчі роботи, самоаналіз та самооцінка, спостереження та ін.).

Через війну реалізація заходів має забезпечуватися досягненнями учнів:

- виховних результатів (духовно-моральних набутоків – знань, уявлень; досвіду емоційних відносин, переживань; досвіду дії; досвіду ціннісного розуміння, присвоєння цінності);
- виховних ефектів (наслідків виховних результатів – формування соціальної компетентності, громадянської ідентичності, особистісний розвиток, формування толерантності, розвиток працовитості, формування моральної компетентності та ін.).

Виховні результати розподіляються за трьома рівнями:

- перший рівень (раціональний): набуття знань, уявлень, первинного розуміння соціальної реальності;
- другий рівень (емоційний): здобуття досвіду переживання, позитивного ставлення до

базових цінностей суспільства; формування засад ціннісних відносин до життя;

- третій рівень (дієво-поведінковий): набуття досвіду самостійної (суспільної) дії. У кожному напрямі патріотичного виховання може бути досягнуто відповідні виховні результати. Досягнення трьох рівнів виховних результатів забезпечує появу значних ефектів патріотичного розвитку та виховання учнів. Таким чином, систематична робота з патріотичного виховання дозволяє створити умови для виховання громадянськості, патріотизму, поваги до прав, свобод та обов'язків людини [4].

У патріотичному вихованні учнів мають бути досягнуті наступні результати:

- ціннісне ставлення до України, свого народу, свого краю, вітчизняної культурно-історичної спадщини, державної символіки, законів України, української мови, народних традицій, старшого покоління;
- елементарні уявлення про інститути громадянського суспільства, про державний устрій та соціальну структуру суспільства, найбільш значущих сторінок історії країни, про етнічні традиції та культурне надбання свого краю, про приклади виконання громадянського та патріотичного обов'язку;
- початковий досвід розуміння цінностей громадянського суспільства, національної історії та культури;
- досвід рольової взаємодії та реалізації громадянської, патріотичної позиції;
- початкові уявлення про права та обов'язки людини, громадянина, сім'янина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Калакура Я. Формування українського патріотизму: історичне та історіографічне підґрунтя *Українознавство*. 2008. № 2. С. 222– 225.
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154
3. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL : <http://www.mon.gov.ua>.
4. Матяшук В.П. Сучасне патріотичне виховання в школах України. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 384.

*Стаття надійшла до редакції
19 січня 2023*